

У Росії виявлено незліченні запаси алмазів

Підготувала В. Сурова за матеріалами сайту <http://lenta.ru>

Група російських геологів у російських ЗМІ несподівано сповістила про розсекречення гігантського родовища алмазів. За попередніми оцінками, запаси Попігайського кратера, де вперше було виявлено алмази в 70-х рр. XX ст., «складають трильйони каратів», що в тисячі разів більше затверджених запасів Якутії. Проте спокуються поки рано: можливості розробки родовища, а також властивості алмазів, які там знаходяться, ще не з'ясовані.

Наприкінці 70-х рр. XX ст. радянські геологи виявили запаси алмазів у Попігайській астроблемі – метеоритному кратері віком близько 40 млн років і діаметром майже 100 км, розташованому на кордоні Якутії і Красноярського краю. Згодом їх дослідження призупинили у зв'язку з будівництвом заводів з виробництва синтетичних алмазів. Видобування алмазів природного походження вимагало великих інвестицій, а на вкладення капіталу відразу у два масштабних проекти в СРСР не вистачило коштів.

Незважаючи на ці обставини, деякі геологорозвідувальні роботи було виконано. Зокрема, вчені оцінили можливості двох родовищ кратера – Ударного і Скельного. Запаси першого, за відомостями геологів, становлять приблизно 7 млрд каратів, а другого – 140 млрд каратів. Ці два родовища займають піввідсоток площі кратера.

Нині геологи заново вивчили видобутий у той час матеріал і дійшли висновку, що досліджені родовища є невеликою частиною потенціалу кратера. Директор Інституту геології і мінералогії ім. Соболева Сибірського відділення РАН Микола Похиленко заявив, що на цій території можуть знаходитися трильйони каратів алмазів. Для порівняння: визначений загальний обсяг запасів алмазів Якутії становить 1,4 млрд каратів.

До того ж, виявлені в гігантській воронці алмази не є алмазами в буквальному сенсі цього слова. Справа в тому, що внаслідок падіння метеоритів деякі утворення криста-

лів вуглецю відрізняються від класичних алмазів кристалічною решіткою: в них решітка гексагональна, а не кубічна. Каміні, утворені в результаті падіння метеоритів, ще називають лонсдейлітами, або гексагональними алмазами. Їхньою важливою особливістю є зависока твердість, яка у два рази перевищує показники звичайних алмазів-кімберлітів. У зв'язку з цим гексагональні алмази дуже перспективні щодо застосування у промисловості.

Враховуючи ці обставини, можна було б припустити «вибух» у видобутку алмазів, який дозволить Росії повністю домінувати на цьому ринку і додати до обсягів експорту не один мільярд доларів. Однак про це говорити поки рано.

По-перше, існує технічна проблема, через те, що лонсдейліти потребують складної обробки для отримання найкращого результату. По-друге, незрозуміло, чи виключно такої структури кристали переважають на родовищі: цілком можливо, що велика частина алмазів у кратері абсолютно звичайна. Нарешті, ймовірно алмази Попігайської астроблеми не є ювелірними через малі розміри. Тут слід зауважити, що розміри зерен на родовищі геологи оцінюють у широкому діапазоні – від декількох мікронів до двох сантиметрів. Але їхні інші характеристики і досі не визначені.

Одним словом, новина російських геологів порушує більше запитань, ніж дає відповідей. Поки аналітики ринку вважають, що факт розсекречення не спричинить грандіозних змін. Володимир Малахов, головний редактор російського відділення агентства Rough and Polished, яке відслідковує кон'юнктуру світового ринку алмазів, в інтерв'ю «Ленте.ру» підкреслив, що говорити про введення родовища в експлуатацію завчасно. «Запаси сировини, які містить родовище, можуть виявитися не затребувані ринком», – сказав він. – Спалах інформаційної активності навколо цього родовища викликаний ймовірно тим, що з нього зняли

гриф секретності. Справа, однак, у тому, що в ньому немає алмазів ювелірної якості. Родовище містить запаси так званих технічних алмазів, які застосовують в обробній промисловості. Тому ринку діамантів нічого не загрожує».

З цією думкою згоден і старший аналітик інвестиційної компанії «Церіх» Олег Душин, який впевнений, що обвалу цін на ринку не буде. Обсяги видобутку алмазів і діамантів кардинально не ростуть, хоча попит на них у світі зараз високий, незважаючи на наслідки глобальної кризи. За його словами, гучна заява – радше спроба привернути інвесторів. Розвідані запаси є лише рудою, а кількість алмазів на виході – невідома.

Душин додав, що геологічна експедиція запланована тільки на наступний рік. «Ще рік-два підуть на пошуки інвесторів і розробку ТЕО», – зазначив аналітик. – Розкриті та інфраструктурні роботи займуть від одного до двох років. Видобуток імпактних алмазів здійснювати легше, ніж звичайних кімберлітових. Проте раніше 2017 року перші алмази на ринку не з'являться».

Загалом, до слів Миколи Похиленка про те, що знайдених алмазів людству вистачить на 3 тисячі років, потрібно ставитися з певною обережністю. Звичайно, без підстав академічні вчені таких заяв робити не будуть. У будь-якому випадку буде цікаво простежити за тим, що в результаті вийде у геологів з давнім кратером.

Дмитро Мігунов

Довідка:

Попігайський кратер – четвертий за розміром метеоритний кратер на планеті (його діаметр становить майже 100 кілометрів). Він утворився близько 35 мільйонів років тому внаслідок падіння метеорита діаметром від 4 до 8 кілометрів. Найближчий населений пункт, село Хатанга, знаходиться приблизно в 400 кілометрах на північний захід від центру кратера.